

MANUAL

for the university academia

Co-funded by
the European Union

Садржај

Део 1. Увод	4
2. Обука едукатора / Личне и професионалне компетенције	5
2.1. Критичко бављење садржајем: Подстицање дебате, анализе и интроспекције у вези са европском социокултурном динамиком и њеним савременим импликацијама	7
2.2. Посвећеност етичкој настави: Поштовање различитих мишљења, придржавање академског интегритета и неговање безбедног окружења за слободну размену идеја	8
2.3. Коришћење мултимедијалних и дигиталних алата: Коришћење презентација, онлајн ресурса и дигиталних алата за сарадњу за динамичне и интерактивне сесије	8
2.4. Интердисциплинарни приступи: Интеграција вишеструких дисциплина за холистичке перспективе	9
2.5. Фацилитација усмерена на учеснике: Активно укључивање ученика у учење	10
2.6. Интеркултурна компетенција: Управљање културно разноврсним учионицама	10
3. OWSS – организација, комуникација, мотивација	12
Логистичка организација	13
Ефикасна комуникација са ученицима и њихова мотивација	14
Стратегије за привлачење учесника у летње школе OWSS	16
4. Образовни план OWSS (циљеви, задаци, стратегије, ефикасност)	17
Курс 1: Комплексна природа ЕУ и перцепције политичког уређења	18
Курс 2: Перцепције ЕУ у земљама које нису чланице/земљама кандидатима	19
Курс 3: Међусобна схватања и односи између европских земаља	20
Курс 4: Владавина права у Европској унији: студија случаја члана 7	21
Курс 5: Директива о послатим радницима и подела између Истока и Запада	22
Курс 6: Утицај проширења на став грађана према Европској унији - случај Пољске	23
Курс 7: Репрезентација националног идентитета у европском оквиру	24
Курс 8: Национални хероји и европско јединство: Премошћавање митова и идентитета ...	25
Курс 9: Европска култура кроз националну перспективу: компаративни приступ	26
Курс 10: Елементи идентитета грађанства у националним и европским химнама	26
Курс 11: Размишљања о Европи у националној књижевности	27
Курс 12: Размишљање о заједничким европским вредностима кроз дизајн писмености заједничке европске химне	27
Курс 13: Истраживање „периода величине“ у европској историји	28

Курс 14: Историјско памћење и националне прославе у европској историји	30
Курс 15: Први светски рат и национални наративи	31
Курс 16: Шпанија, Пољска, Бугарска, Румунија и интеграције у ЕУ	32
Курс 17: Шпанија, Пољска, Бугарска, Румунија – Корени евроскептицизма	34
Курс 18: Чудан пут ка ЕУ – Бугарска и Румунија на путу ка обећаној земљи	35
5. Процена OWSS-а, повратне информације и праћење	38
Процес процене	38
Повратне информације ученика	38
6. Како користити пројектну платформу?	39
Како се регистровати?	40
Како се кретати по платформи?	42
Одељак „Смернице“	43
Одељак „РЕПОЗИТОРИЈУМ“	44
Одељак „МОДУЛИ“	46
Одељак „Контролна табла“	47
Одељак „Контакт“	47

Део 1. Увод

Овај приручник служи као свеобухватни водич за организацију и спровођење образовних активности у оквиру Летње школе „На точковима“ (OWSS). Осмишљен је да едукаторима пружи неопходна знања, стратегије и методологије за ефикасно спровођење обука о европским вредностима, идентитету и друштвено-политичкој динамици. Документ се надовезује на пилот искуства OWSS-а, интегришући повратне информације и најбоље праксе како би се побољшао квалитет и инклузивност образовних активности.

Примарни циљ приручника је да опреми едукаторе професионалним и личним компетенцијама потребним за занимљива и динамична искуства учења. Наглашава важност критичког ангажовања, етичке наставе, интеркултуралне компетенције и интердисциплинарних приступа у неговању смислених дискусија о европској историји, идентитету и управљању. Поред тога, пружа смернице о прилагођавању образовног садржаја различитим окружењима за учење, осигуравајући да су сесије интерактивне, инклузивне и контекстуално релевантне.

Поред педагошког вођења, приручник описује структурне и логистичке аспекте организовања OWSS-а, укључујући комуникацијске стратегије, технике мотивације учесника и најбоље праксе за неговање међукултурног дијалога. Такође пружа детаљан образовни план, који садржи прегледе курсева о темама као што су европске интеграције, национални идентитет, историјско сећање и правни оквири. Ови модули су осмишљени да подстакну критичко размишљање и активно учешће, истовремено промовишући међусобно разумевање међу студентима из различитих културних и националних средина.

Коначно, овај приручник има за циљ да премости јаз између образовања и европског грађанског ангажмана, припремајући и едукаторе и учеснике да истражују сложене социо-културне динамике, истовремено негујући осећај заједничког европског идентитета. Он служи и као практичан алат и као концептуални оквир, осигуравајући да OWSS остане трансформативна платформа за учење, дискусију и међукултурну размену.

2. Обука едукатора / Личне и професионалне компетенције

Организација образовних активности у оквиру овог пројекта захтева одговарајућу припрему. На основу пилот OWSS-а и у контексту повратних информација након пилот OWSS-а, препознали смо потребу за пажљивим одабиром едукатора. У том контексту је неопходно истражити личне вештине и знање засновано на заслугама које чине контекст и садржај таквог образовног процеса. Обука едукатора ће захтевати и свест о личним ставовима и стручној позадини и знању.

Образовни процес захтева активно и отворено ангажовање едукатора. Они треба да поседују вештине јавног наступа, да отворено говоре и да отварају нове путеве комуникације. Едукатор треба да има основно интересовање за историју, политику и друге друштвене науке релевантне за тему о којој се расправља. Ово је посебно важно у контексту питања, сумњи и недостатка знања о основним историјским догађајима и развоју друштвене стварности међу учесницима. Важно је напоменути да улога едукатора није да траже постизање једног, унапред дефинисаног циља или закључка, већ да створе позadinу за отворену и инклузивну дискусију која подстиче учеснике да уче више и да активно учествују и деле своје знање и искуство.

Пре учешћа у образовној активности, едукатори треба да истраже дискутовану тему, како у смислу општег знања о тој теми, тако и у контексту образовних материјала. Материјали садрже кратке уводне напомене за едукаторе које би требало да буду корисне као прелиминарне смернице. Поред припремљених уводних напомена и сопственог знања, снажно подстичемо едукаторе да користе образовне материјале као полазну тачку за шире образовно путовање засновано на сопственој иницијативи и радозналости.

Професионална позадина

Едукатори треба да поседују образовање релевантно за теме о којима се разговара (до сада образовни материјали покривају области као што су историја, социологија, политичке науке и право). Едукатори треба да имају и компетенције за образовну обуку стечене од признате педагошке институције или релевантног образовног тела. Важно је да ови захтеви не искључују едукаторе који су спремни да користе наше материјале како би стекли искуство и повећали образовне компетенције. Међутим, требало би пажљиво да се упознају не само са постојећим комплетима за обуку, већ и са припремљеним образовним примерима, као и са овим Приручником и Водичем. Препоручује се, посебно у контексту младих и неискусних едукатора,

да се као образовна подршка позову наставници историје, права или политичких наука или стручњаци са релевантним знањем и искуством у области о којој се разговара.

Пре едукативне сесије, едукатори морају јасно дефинисати своје циљеве и на одговарајући начин одабрати своје образовне алате. Док су аутори ових образовних материјала првенствено имали за циљ да обезбеде материјале за упоредну анализу, олакшавајући критичке рефлексије и унапређујући дијалог и размишљање о сличностима и разликама међу разматраним државама чланицама, улога едукатора остаје да јасно дефинише обим и на одговарајући начин одабере/прилагоди образовне активности.

Едукатори могу дефинисати време, обим и сврху образовне активности. Она може варирати од кратких и епизодних активности које имају за циљ да скицирају образовну тему или да послуже као уводна активност за разне друштвене активности, до дугих и опсежних курсева, активности летњих школа или образовних програма. Стога, едукатори треба унапред да се упознају са садржајем образовних активности и да одлуче које теме, у коју сврху, колико дуго и у ком капацитету ће се користити. Током пилот OWSS-а приметили смо да образовне активности постају много интерактивније и динамичније након одговарајуће сесије „разбијања леда“ и вештог скраћивања раздаљине међу учесницима који први пут учествују.

Међу бројним образовним методама, тренери могу размотрити наставу усмерену на наставника, приступ усмерен на ученика или конструктивистички приступ, диференцирану наставу, учење засновано на пројектима, групно и индивидуално учење, учење засновано на истраживању, обрнуту учионицу или играње улога. Све ове методе су тестиране и доказано су прилагодљиве произведеном образовном материјалу током OWSS-а.

У оквиру широког спектра метода, техника и алата за обуку, едукатори би требало да идентификују оне најприкладније и да их доследно примењују. Такође би требало да имају на уму да није лако постићи равнотежу између дуже образовне активности која омогућава детаљнију дискусију која долази на рачун досаде и краћих активности које одржавају учеснике енергичним, али једва дозвољавају да се дотакну суштине дискутованих проблема. Ипак, наше пилот искуство сугерише да у просеку активности у распону од 45 до 75 минута дају задовољавајуће резултате. Дуже сесије треба поделити паузама.

Образовни материјали се могу прилагодити различитим, али комплементарним образовним методама, као што су методе усмерене на наставника, ученика, садржаја, као и интерактивне или партиципативне методе. Они такође омогућавају флексибилан и доследан приступ са нагласком на усмеравање, дискусију или делегирање образовних задатака на основу богатог образовног материјала. Едукатори могу прилагодити образовне материјале сопственим преферираним методама наставе кроз подстицање слушања и праћења упутстава, олакшавање интеракције или/и постизање образовних циљева кроз оснаживање полазника.

Приликом осмишљавања образовног концепта, едукатори би такође требало да узму у обзир специфичности групе, као што су старост, претходно знање, образовно окружење и формирање групе. Рад са релативно хомогеном групом вршњака који деле слично образовно искуство током кратког временског периода (неколико сати или један дан) значајно се разликује од разноврсне групе учесника из различитих културних и политичких средина са различитим образовним искуством и већим разликама у годинама окупљених током дужег временског периода. Стога, едукатор би требало пажљиво да планира уоквирено радно оптерећење, одговарајуће методе наставе и време њихове примене.

Као последица нашег искуства са пилот пројектом OWSS, препоручујемо да у случају дужих образовних програма, едукатори треба да узму у обзир програме са мање наставног интензитета који пружају комбинацију различитих образовних техника, испреплетених са теренским активностима, вежбама „разбијања леда“ и интеграције, ширим културним програмом и промоцијом међусобног ангажовања и разумевања.

Наставне компетенције потребне за потенцијалне предаваче у летњој школи „On-Wheels“ за социокултурну еволуцију европских вредности, принципа, идентитета и свести могу обухватати низ специјализованих вештина и знања. Неке релевантне наставне компетенције су:

2.1. Критичко бављење садржајем: Подстицање дебате, анализе и интроспекције у вези са европском социо-културном динамиком и њеним савременим импликацијама

Припремљени материјали имају за циљ да пруже основне информације и подстакну критичко размишљање међу учесницима. Информације су свесно дестиловане у образовне сврхе, а одабрани материјали пружају потребну позадину, основна знања и кратки уводи. Ипак, едукатор би требало да подстакне критичко ангажовање и охрабри учеснике да буду критични.

Пример: Током пилот летње школе, приликом дискусије о садржају националних химни, учесници су схватили да анализа текстова химни без музике није потпуна и искористили су једноставан онлајн приступ како би вежбу учинили комплетнијом. Овај корак је покренуо дискусију о историјским контекстима, међудржавним односима, преклапајућим историјским судбинама и изворима инспирације.

Посебно у групама са учесницима из различитих земаља постоји огроман потенцијал за „спавање“, јер чланови групе имају веома различита искуства. Пажљиво вођење дискусије и подстицање учесника да поделе искуство или објасне лично искуство и/или историју отвара потпуно нове путеве за дискусију и поређења.

2.2. Посвећеност етичкој настави: Поштовање различитих мишљења, придржавање академског интегритета и неговање безбедног окружења за слободну размену идеја

Образовни процес на националном нивоу често захтева од наставника и едукатора да бране одређену националну, историјску, политичку или идеолошку парадигму. То може довести до неспоразума и спорова који тешко проширују индивидуална гледишта. Такав приступ може бити посебно штетан у ситуацијама када се алтернативна гледишта односе на исте догађаје. Стога је од кључне важности разумети да припремљени образовни материјали немају за циљ да докажу да је један или други историјски наратив, политички или идеолошки став бољи или гори. Уместо тога, они теже успостављању мостова за интелектуална поређења и препознавање заједничког искуства.

Едукатори треба пажљиво да идентификују чланове групе. У том смислу, снажно препоручујемо уводне и активности „разбијања леда“ које ће омогућити едукаторима да боље разумеју чланове групе. Док прелазе на део образовне активности заснован на заслугама, едукатор треба да буде веома пажљив у погледу једнаког третмана свих учесника, једнаке расподеле задатака сличне тежине, праведног управљања временом у дискусијама, инклузивности и охрабривања учешћа оних учесника који су мање ангажовани. Образовни материјали не треба да се користе за ширење говора мржње, понижавања или промоције било каквих преступа заснованих на етничкој, верској или било ком другом облику сегрегације и дискриминације. Требало би да служе сврси подстицања инклузивне, рефлексивне, пријатељске и отворене дискусије о питањима заједничког утицаја која проширују знање и погледе на свет, али не на рачун других.

2.3. Коришћење мултимедијалних и дигиталних алата: Коришћење презентација, онлајн ресурса и дигиталних алата за сарадњу за динамичне и интерактивне сесије

Припремљени образовни материјали омогућавају њихову брзу адаптацију у различите образовне технике. Кратки материјали се могу даље синтетизовати у PowerPoint, Canva или било који други презентациони документ. Отпремање свих образовних материјала и њихова доступност на мрежи омогућава употребу ИКТ техника и опреме која подстиче ангажовање групе кроз лак приступ образовним подацима. Топло подстичемо отпремање и дељење

образовних сценарија, искустава и идеја, јер ће они додатно обогатити могућности коришћења образовних материјала. Нове идеје, концепти и сценарији могу се послати на имејл адресу пројекта и након одобрења биће отпремљени у посебан одељак „Образовни савети“ на веб страници.

Штавише, лак приступ образовним материјалима такође омогућава организовање онлајн образовних активности. Иако снажно препоручујемо активности уживо јер остављају дужи траг и доприносе успостављању личних веза и повезивања, ипак признајемо да онлајн образовне активности такође могу допринети разбијању укорениених предрасуда и стереотипа. Док облик, дужину и теме одређује едукатор, вреди имати на уму да доследан и инклузиван модел активности доприноси постизању образовних циљева.

2.4. Интердисциплинарни приступи: Интеграција вишеструких дисциплина за холистичке перспективе

Растућа сложеност социокултурних и политичких питања у Европи захтева образовни приступ који превазилази традиционалне дисциплинарне границе. Интердисциплинарне методе наставе нуде свеобухватан оквир за анализу и решавање таквих сложености. У том контексту, предавачи у летњој школи морају интегрисати увиде из дисциплина попут историје, социологије, права, књижевности и других како би студентима пружили холистичко разумевање тема као што су европски идентитет и социокултурна динамика. Стога желимо да понудимо неке практичне стратегије за имплементацију интердисциплинарних приступа.

Интердисциплинарна настава подстиче практичну примену теоријског знања. Студије случаја, као што је анализа политика Европске уније, илуструју како се историјски преседани, социолошки трендови и правна разматрања спајају у обликовању савремених пракси. Интеграцијом књижевности и културних студија, едукатори излажу студенте различитим наративима и животним искуствима. Ово подстиче емпатију и уважавање сложености културних идентитета унутар Европе. Таква свест је кључна за неговање инклузивног дијалога и међусобног разумевања. Подстицање сарадње међу предавачима из различитих дисциплина обогаћује искуство учења. На пример: Историчар и социолог могу заједно предавати модул о миграцијама, комбинујући историјске трендове са социолошким анализама интеграције; Правни стручњаци и књижевни стручњаци могу истраживати људска права кроз правне текстове и књижевне наративе.

2.5. Фацилитација усмерена на учеснике: Активно укључивање ученика у учење

Фацилитација усмерена на учеснике наглашава активно учешће, сарадњу и истраживање вођено ученицима, подстичући критичко размишљање и креативност. Помера фокус са наставе коју води наставник на смислено ангажовање учесника кроз радионице, групне вежбе и интерактивне посете локацијама. Овај приступ побољшава разумевање, развој вештина и културну компетенцију урањањем ученика у динамичне активности. Кључни принципи ове летње школе укључују активно ангажовање, сарадњу, аутономију ученика, контекстуалну релевантност и рефлексивну праксу. Активно учешће подстиче дубље разумевање и развој вештина, док групне вежбе побољшавају тимски рад и комуникацију. Интерактивне посете локацијама повезују теоријске концепте са сценаријима из стварног света, подстичући културну свест и емпатију.

Радионице летње школе имају користи од јасних циљева, занимљивог садржаја и интерактивних техника попут брејнсторминга и дебата. Групне вежбе ће подстаћи решавање проблема и сарадњу, посебно када су улоге дефинисане и различити учесници деле перспективе. Интерактивне посете локацијама захтеваће припрему, активно учешће и рефлексiju након посете како би се консолидовали резултати учења. Фацилитатори треба да се позабаве изазовима попут неједнаког учешћа подстицањем тихих гласова, ефикасним управљањем временом и ублажавањем отпора активном учењу постепеним увођењем нових метода. Фацилитација усмерена на учеснике трансформише образовање наглашавајући активно учење, сарадњу и практичну примену. Овај приступ оспособљава ученике да се сналазе и доприносе сложеним, међусобно повезаним контекстима, истовремено негујући доживотну љубав према учењу и биће снажно коришћен у летњој школи.

2.6. Интеркултурна компетенција: Управљање културно разноврсним учионицама

Интеркултурна компетенција је неопходна за управљање културно разноврсним учионицама и неговање инклузивних, поштовајућих и конструктивних дискусија. Ова вештина оспособљава едукаторе да се носе са изазовима наставе у међународним контекстима, истовремено промовишући међусобно разумевање и сарадњу. Кључни принципи укључују културну свест, емпатију, прилагодљивост и поштовање различитости. Едукатори летње школе треба да створе инклузивно окружење у којем се све перспективе цене, омогућавајући отворен и поштован

дијалог међу учесницима. Подстицање активног слушања и пружање могућности за заједничко учење побољшавају међукултурно разумевање.

Стратегије за неговање интеркултуралне компетенције укључују коришћење културно релевантних материјала, вођење групних дискусија које истичу различита гледишта и укључивање студија случаја из различитих културних контекста. Активности „разбијања леда“ такође могу помоћи у превазилажењу културних јазова и изградњи односа међу учесницима. Интерактивне активности, као што су сценарији играња улога и заједнички пројекти, промовишу ангажовање и културну емпатију. Решавање изазова попут језичких баријера и културних неспоразума захтева стрпљење, јасну комуникацију и употребу преводачких алата ако је потребно. Едукатори треба да моделирају интеркултурну компетенцију показујући отвореност ума и прилагодљивост у својим наставним праксама. Прихватањем интеркултуралне компетенције, едукатори ће створити динамична, инклузивна окружења за учење која припремају учеснике да се сналазе и доприносе међусобно повезаном и мултикултуралном свету.

3. OWSS – организација, комуникација, мотивација

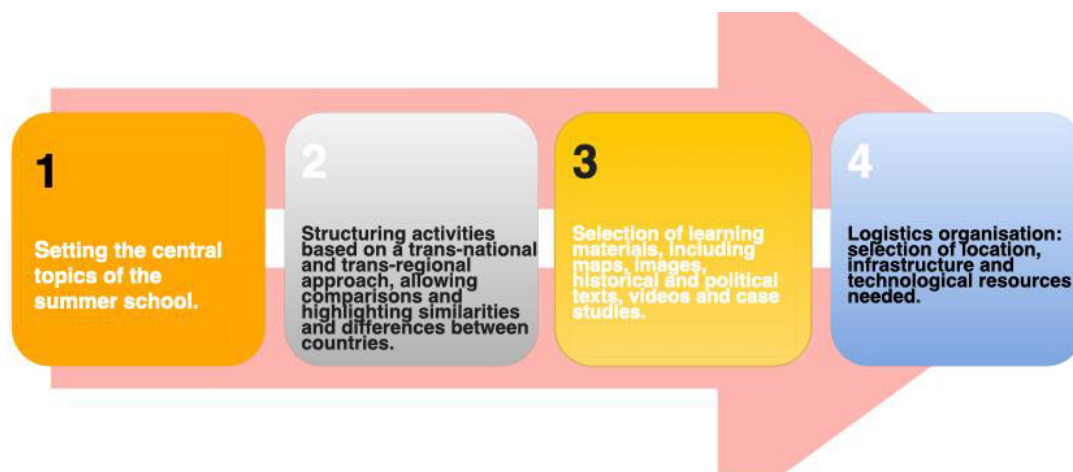
Летње школе OWSS су осмишљене као идеалан оквир за промоцију међукултурног дијалога и сарадње између студената из различитих европских култура. Циљ им је да изграде мостове ради бољег разумевања националног наслеђа, култура и традиција, доприносећи интегрисаној европској димензији. Програми су усмерени на европске интеграције и користе инклузивне материјале који одражавају перспективе и држава чланица ЕУ и будућих држава чланица, са крајњим циљем изградње уједињене и праведне Европе.

Централни елемент летњих школа OWSS-а јесте да учесницима пружи јасно и уравнотежено разумевање политичких процеса и друштвених односа. Ови програми подстичу идентификацију сличности и разлика између земаља учесница, помажући ученицима да повежу локалне перспективе са регионалним и међународним утицајима. Компаративна анализа у ширем европском контексту истиче културне, историјске и политичке везе између народа, чиме се промовише међукултурни дијалог. Поред тога, школе OWSS-а инспиришу учеснике да дубље истражују заједничка искуства и да се баве даљим истраживањем у релевантним областима, доприносећи разумевању разнолике Европе.

Сви ови циљеви могу се постићи комбинацијом организационе флексибилности, образовне креативности и активног учешћа учесника.

Планирање летњих школа OWSS-а заснива се на ресурсима и алатима за обуку које имате на располагању на дигиталној платформи и у електронској библиотеци пројекта. Можете бирати различите теме из два или више модула на основу циљева које предложите, стручности и искуства инструктора, области студија и нивоа обуке полазника, биографија и претходног искуства у настави инструктора и трајања одговарајуће летње школе. Препоручује се комбиновање наставних активности са теренским посетама како би се продубиле теме обрађене током школе.

Слика 1. Кораци у планирању летње школе OWS

Логистичка организација

Организовање летње школе OWSS захтева пажљиво и детаљно планирање како би се створило незаборавно и уравнотежено образовно искуство. Оптимално трајање програма би било две недеље, што је довољно времена за комбиновање дидактичких активности, теренских посета и дружења. Ово ће омогућити учесницима да уче, истражују локалну културу и традиције и стекну пријатеље у опуштеној атмосфери. Програм треба да буде структуриран тако да се образовне активности одвијају од понедељка до петка, остављајући викенде слободне за друштвене или рекреативне догађаје. Ова равнотежа је неопходна како би се избегло преоптерећење учесника, а истовремено подстакла неформална интеракција међу њима.

Од самог почетка, стварање пријатељске и отворене атмосфере је неопходно. Прве вечери може се организовати догађај који ће пробити лед, као што је заједничка вечера или неко друго друштвено окупљање. Ово помаже учесницима да се међусобно упознају, олакшавајући формирање заједнице учења. На крају програма, сличан догађај може прославити заједничка достигнућа и ојачати везе формиране током програма.

Локација игра кључну улогу у логистичком и образовном успеху летње школе. Пожељно је да буде на месту које нуди лак приступ, близу међународних аеродрома или железничких станица. Поред тога, локација са туристичком привлачношћу допринеће целокупном искуству омогућавајући учесницима да истраже локалну културу. Смештај би требало да омогући свим

учесницима да бораве заједно, са стандардном собом доступном за неформалне састанке или групни рад, чиме се јача осећај заједништва.

Наставне активности треба да буду добро организоване и разноврсне. Идеално би било да летња школа комбинује интерактивне часове, радионице и групне вежбе које подстичу активно учешће учесника. Ове активности се могу спроводити у заједничком формату, где сви учесници прате исти програм, или паралелно, што им омогућава да изаберу курсеве који их највише занимају. У зависности од изабране опције, може бити потребно укључити неколико предавача или стручњака, од којих сваки доприноси јединственим перспективама. Посебна сесија, као што је уводно предавање гостујућег говорника - политичара, стручњака или истраживача - може додати вредност програму.

Теренске посете су још један суштински елемент који допуњује наставне активности. Оне могу укључивати истраживање релевантних културних или историјских локалитета и пружање учесницима неопходног контекста како би боље разумели теме о којима се расправља током летње школе. Истовремено, стратешки организоване ваннаставне активности ће подстаћи сарадњу и размену идеја у неформалном окружењу.

Организације би требало да унапред пошаљу материјале за читање како би подржале процес учења, дајући учесницима времена за припрему. Ако групу чине учесници са различитим искуством, уводна предавања треба да буду укључена на почетку програма како би се осигурала заједничка база знања. С друге стране, ако је група хомогена и већ има напредни ниво знања, курсеви се могу прилагодити како би се истраживале сложеније теме.

Добро осмишљена логистичка организација олакшава образовне активности и пружа пријатна и значајна искуства за све учеснике. Атмосфера сарадње, могућности за учење и културно истраживање, као и приступачна и атрактивна локација учиниће Летњу школу OWSS успешним догађајем способним да инспирише и повеже будуће генерације европских лидера.

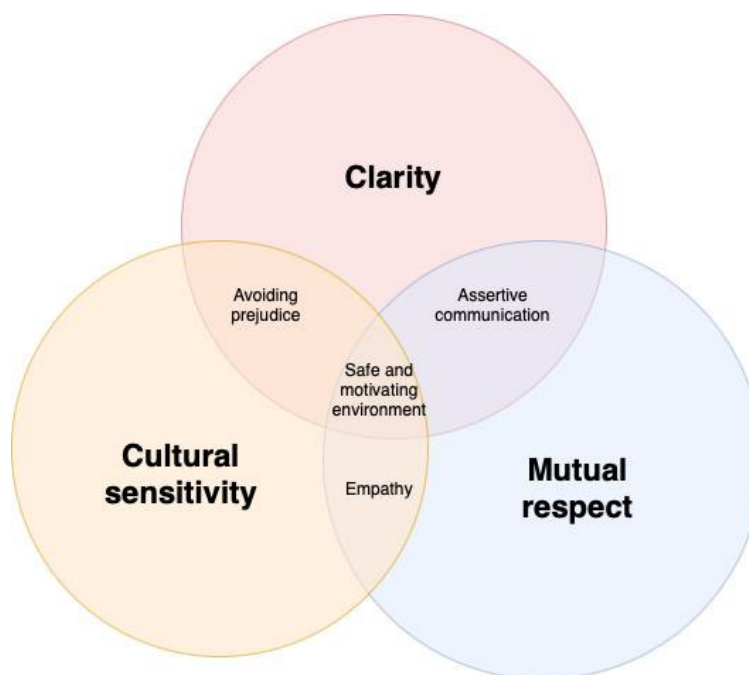
Ефикасна комуникација са ученицима и њихова мотивација

Комуникација је један од основних стубова сваке летње школе OWSS. Да би се створило праведно и инклузивно образовно окружење, тренери морају приступити комуникацији са јасноћом, међусобним поштовањем и културном осетљивошћу. Битно је да изразе своје културне вредности, чиме ће дати пример учесницима и неговати климу разумевања и толеранције. У таквом окружењу, полазници се осећају цењеним и охрабрени су да активно учествују без страха од осуде.

Да би се носили са изазовима који могу настати у културно разноликој групи, наставници морају отворено и конструктивно да се баве осетљивим темама као што су дискриминација,

предрасуде и стереотипи. Када се појаве тензије, два кључна алата су асертивна комуникација и емпатија. Асертивна комуникација подразумева јасне и директне интеракције без агресије или морализовања, док емпатија помаже наставницима да разумеју емоције и перспективе ученика, чиме се подстиче дијалог и сарадња. Ови алати не само да решавају потенцијалне сукобе, већ и стварају окружење погодно за учење и лични развој.

Слика 2. Компоненте ефикасне комуникационе стратегије у оквиру OWSS-а

Мотивисање полазника је још један кључни аспект успешне летње школе. Тренери могу комбиновати традиционалне методе наставе, као што су предавања и текстуалне анализе, са модерним техникама, као што је коришћење визуелних, дигиталних и колаборативних ресурса. Мешовити тимови који се састоје од учесника из различитих култура су плодно тло за међукултурни дијалог и размену идеја. Интерактивне активности као што су студије случаја и групни пројекти додају динамику и укљученост. Да би се одржала мотивација, важно је нагласити практичну релевантност тема о којима се разговара, повезујући их са личним и професионалним развојем полазника. Признавање напретка кроз симболичне награде или јавно признање достигнућа може подстаћи ентузијазам и активно учешће.

Кроз ефикасну комуникацију и добро одабране мотивационе методе, летње школе OWSS могу створити живо образовно окружење у којем учесници не само уче већ и активно доприносе размени идеја и вредности која гради мостове између култура и перспектива.

Стратегије за привлачење учесника у летње школе OWSS-а

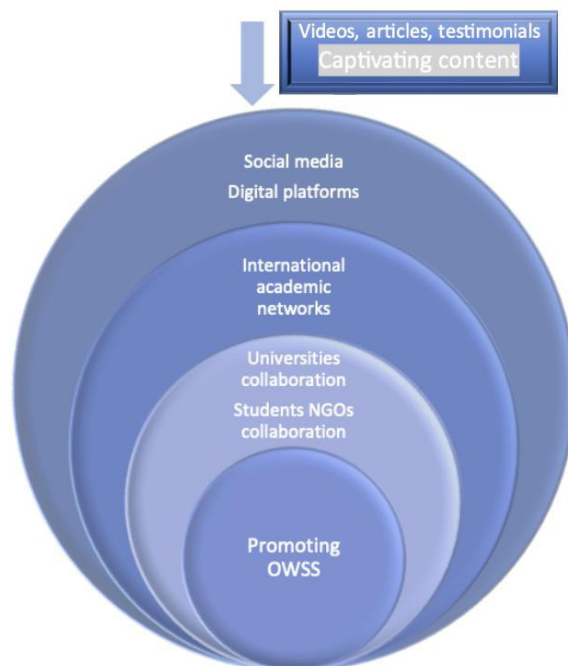
Успех летње школе OWSS у великој мери зависи од њене способности да привуче мотивисане и разноврсне учеснике, што захтева добро циљану стратегију промоције.

Промовисање OWSS програма требало би да искористи моћ друштвених мрежа и дигиталних платформи. Редовно објављивање занимљивог садржаја - чланака, видео записа, сведочанстава бивших учесника - може побудити интересовање и одговорити на питања потенцијалних полазника. Сарадња са универзитетима, студентским организацијама и међународним академским мрежама је такође ефикасан начин за ширење информација релевантној публици и подстицање уписа.

Да би се привукла пажња учесника, важно је нагласити јасне предности похађања летње школе. OWSS програми нуде јединствене могућности за развој међукултурних компетенција, продубљивање критичког размишљања и учешће у релевантним дискусијама о европским темама. Полазници ће такође имати приступ међународној мрежи вршњака и стручњака, што може проширити њихове професионалне и академске видике. Академски призната потврда о учешћу је још један атрактиван елемент, посебно за оне који су заинтересовани за развој међународног профила.

Процес селекције треба да буде транспарентан и да промовише културну разноликост групе. Уравнотежена мешавина учесника из различитих етничких, културних и образовних средина обогаћује колективно искуство и доприноси испуњењу главног циља школа OWSS: изградњи мостова између култура и перспектива. У том смислу, равноправност у селекцији је неопходна за успех програма.

Слика 3. Кључни елементи за промоцију летњих школа OWSS-а

Кроз ефикасну организацију активности, јасну комуникацију и стварање инклузивног окружења за учење, академско особље може допринети развоју толерантније, разумније и међукултурно компетентније генерације. Приступи усмерени на студенте, интегрисани и партиципативни остају кључни за успех програма OWSS.

4. Образовни план OWSS (циљеви, задаци, стратегије, ефикасност)

У овом одељку EUROPIA приручника, наставници/тренери/предавачи могу пронаћи 18 примера курсева који се могу предавати у EUROPIA летњој школи. Алтернативно, универзитетски наставници могу користити неке од њих и увести их у своје универзитетске наставне планове и програме. 18 курсева, од којих шест припада свакој од три тематске области које је развио конзорцијум EUROPIA, могу се спроводити кроз различите активности са студентима. Наставници могу креирати онолико часова колико желе како би постигли циљеве ових курсева. На EUROPIA платформи, наставници ће пронаћи примере таквих активности

(картице са активностима), студије случаја, вежбе и квиз питања, али могу развити и додатне у зависности од својих потреба у настави.

Курс 1: Комплексна природа ЕУ и перцепције политичког уређења

Циљеви:

Циљ курса је да упозна студенте са сложеном и *sui generis* природом Европске уније. Њена дефиниција као државе нити класичне међународне организације је само полазна тачка у разумевању вишеслојне природе ове политике и односа између њених саставних структура и актера. Више од 70 година регионалне интеграције у Европи створило је необичну политику способну да доноси одлуке и утиче на свакодневни живот својих грађана, који истовремено остају грађани држава чланица. Политички процес у ЕУ одвија се на неколико нивоа, укључујући многе актере и стављајући их у многе вертикалне и хоризонталне односе. Ова сложена природа утиче на идентитете и перцепције грађана ЕУ о политици ЕУ. Међутим, процес је двостран; перцепције, идеје и акције грађана утичу на политичку структуру и обликују политике које доносе институције ЕУ и владе држава чланица. Циљ курса је да инспирише студенте да критички процене природу ових унутрашњих односа ЕУ.

Исходи учења:

На крају овог курса, студенти ће разумети јединствену и сложену природу Европске уније као политике која није ни традиционална држава нити класична међународна организација. Биће у стању да идентификују и анализирају различите структуре и актере унутар ЕУ, разумевајући њихове улоге и интеракције у процесу доношења одлука. Такође ће бити у стању да критички процене и размишљају о унутрашњим односима унутар ЕУ, подстичући дубље разумевање међусобне повезаности њених саставних структура. Друго, студенти ће бити у стању да процене како перцепције, идентитети и акције грађана утичу на политику ЕУ и политике које формулишу институције ЕУ и владе држава чланица. Коначно, студенти ће бити у стању да унапреде своје истраживачке и презентацијске вештине радећи са релевантном литературом, спроводећи анализе и ефикасно комуницирајући своје налазе о темама везаним за ЕУ.

Методе:

Курс комбинује интерактивна предавања, модерирани дискусије, радионице, студентске презентације и посете институцијама ЕУ или њиховим представништвима у земљама чланицама ЕУ или широм света. Молимо вас да погледате картице са активностима за наставнике и студије случаја које се нуде на платформи EUROPIA и које се могу користити у учионици.

Материјали:

Молимо погледајте Комплет за обуку 5, „ЕУ у очима људи“. Такође можете посетити веб страницу ЕУ на https://european-union.europa.eu/index_en.

Курс 2: Перцепције ЕУ у земљама које нису чланице/земљама кандидатима

Циљеви:

Полазећи од претпоставке да перцепције јавности и елите стварају контексте који омогућавају или ограничавају политичко доношење одлука, курс нуди увид у перцепције ЕУ и процеса европских интеграција у земљама које нису чланице, наиме у оним земљама које су кандидати за чланство. Тренутно постоји девет кандидата и један потенцијални кандидат за чланство. Курс критички процењује перцепције јавности и елите у овим земљама према различитим аспектима процеса интеграција у ЕУ, посебно њиховим изгледима за приступање. Студенти се усмеравају да идентификују јазове између перцепција јавности и елите и како оне утичу на приступање. Такође, курс разматра главне факторе који утичу на елите и перцепције јавности о процесу интеграција у ЕУ.

Исходи учења:

Завршетком овог курса, студенти ће бити у стању да критички анализирају перцепцију јавности и елите о ЕУ и процесу европских интеграција у земљама које нису чланице. Моћи ће да идентификују факторе који утичу на перцепцију ЕУ и изгледе земаља кандидата за приступање, укључујући друштвено-политичке контексте, историјске односе са ЕУ и другим глобалним актерима, утицаје медија, политички дискурс, економска разматрања и културне детерминанте. Курс подстиче вештине критичког мишљења ангажовањем различитих перспектива о интеграцији у ЕУ и подстицањем промишљеног дискурса о утицајима ових перцепција на политику и јавно мњење. Студенти ће бити подстакнути да примене теоријске концепте везане за политичко одлучивање и јавно мњење на сценарије из стварног света у земљама кандидатима, демонстрирајући разумевање сложености и изазова процеса интеграције у ЕУ. Курс би такође требало да припреми студенте за учешће у информисаним дискусијама и дебатама о будућности ширења и интеграције ЕУ.

Методе:

Интерактивна предавања, визуелизација података, увиди и анализе о перцепцији ЕУ у земљама које нису чланице кроз студентске писане извештаје и презентације; студије случаја; анализе анкета јавног мњења и дискурса политичких лидера о ЕУ.

Материјали:

TK5 ЕУ у очима народа

Такође, консултујте релевантне студије случаја и картице са активностима на платформи EUROPIA.

Курс 3: Међусобна перцепција и односи између европских земаља

Циљеви:

Циљ курса је истраживање динамичних и вишеслојних перцепција и односа између европских земаља. Кроз анализу студија случаја, курс ће испитати како историјски, културни, политички и економски фактори обликују међусобно разумевање и интеракције међу европским народима. Курс ће се бавити еволуирајућом природом ових односа у светлу регионалне интеграције, транснационалних изазова и глобалне динамике. Наглашавајући упоредне и интердисциплинарне приступе, курс тежи да студентима пружи алате за критичку процену како међусобне перцепције утичу на креирање политика, јавно мњење и прекограничну сарадњу унутар Европе.

Исходи учења:

До краја курса, студенти ће:

- Показати свеобухватно разумевање историјских, културних и политичких фактора који су обликовали међусобне перцепције међу европским земљама.
- Анализирајте конкретне студије случаја како бисте идентификовали обрасце и варијације у билатералним и мултилатералним односима између европских земаља.
- Критички процените утицај међусобних перцепција на регионалну сарадњу, решавање сукоба и креирање политика у Европи.
- Развити упоредне увиде у то како различите европске земље гледају једна на другу и комуницирају једна са другом користећи интердисциплинарне методе.
- Унапредити њихову способност да презентују и бране аргументе кроз писане задатке, групне дискусије и презентације.

Методе:

Курс ће користити комбинацију метода наставе како би се подстакло ангажовање и критичко размишљање:

- Интерактивна предавања која пружају теоријске оквире и историјски контекст.

- Радионице студија случаја где ће студенти анализирати конкретне примере међуевропских односа.
- Модериране дискусије које подстичу дебату и вршњачко учење о сложеним темама.
- Презентације које воде студенти за промоцију вештина активног учења и истраживања.
- Студенти могу да иду на екскурзије или виртуелне туре до амбасада, културних институција или међународних организација како би били сведоци практичне примене тема курса.

Курс 4. Владавина права у Европској унији: студија случаја члана 7

Циљеви:

Циљеви курса су објашњење механизма ЕУ усмереног на заштиту вредности ЕУ (посебно владавине права) у државама чланицама. Курс је усредсређен на анализу члана 7 Уговора о ЕУ и његових кључних тачака, док је главни фокус на објашњењу поступка по члану 7 против Пољске који је покренула Европска комисија 2017. године, а завршен 2024. године, и текућег поступка против Мађарске.

Исходи учења:

До краја курса, студенти ће:

- Показати свеобухватно разумевање суштине одредби члана 7 Уговора о ЕУ
- Анализирајте конкретне студије случаја како бисте идентификовали кључне обрасце билатералне сарадње између Европске комисије и влада Пољске и Мађарске
- Критички проценити утицај поступка из члана 7 на принцип владавине права у државама чланицама ЕУ
- Развијте аналитичке вештине ученика кроз интерактивне групне задатке

Методе:

Курс ће бити заснован на следећим методама наставе:

- Интерактивна предавања која пружају теоријски оквир и контексте (историјски, ситуациони и институционални) дискутованог феномена;
- Радионице студија случаја које објашњавају суштину поступака по члану 7 против Пољске и Мађарске;

- Дискусије у подгрупама и презентација резултата на форуму групе, подстичући дебату и вршњачко учење о анализираним темама;
- Дебата о изгледима владавине права у Европској унији

Такође, консултујте релевантне студије случаја и картице са активностима на платформи EUROPIA.

Курс 5. Директива о послатим радницима и подела између Истока и Запада

Циљеви:

Циљеви курса су да се објасни случај директиве о делегираним радницима и дебата око њеног садржаја и усвајања, која показује линију раздвајања између економских и друштвених интересних група западних и земаља централне и источне Европе.

Курс је усредсређен на анализу члана 263 Директиве 2018/957/ЕУ, њеног законодавног процеса испуњеног дебатама о „социјалном дампингу“ и правилном разумевању правила унутрашњег тржишта, где се либерална логика сукобљава са социјалном Европом. Курс такође има за циљ анализу механизма који оснажују националне парламенте у законодавном процесу ЕУ, заједно са судском контролом законодавства ЕУ у складу са чланом 263 УФЕУ.

Исходи учења:

До краја курса, студенти ће:

- Показати свеобухватно разумевање суштине питања делегираних радника и његових импликација на функционисање јединственог тржишта ЕУ.
- Анализирајте образложење става Пољске према делегираним радницима (слободно кретање услуга, равнотежа између заштите социјалних права и принципа јединственог тржишта) у поређењу са ставом западних земаља, попут Француске, које су наглашавале потребу за обезбеђивањем једнаког третмана уз заштиту „социјалне Европе“.
- Критички проценити утицај законодавног процеса који је довео до усвајања директиве 2018/957/ЕУ, са посебним фокусом на поступак „жутог картона“
- Критички проценити политизацију питања делегираних радника у ЕУ, која је послужила као линија раздвајања између Истока и Запада
- Развијте аналитичке вештине ученика кроз интерактивне групне задатке

Методе:

Курс ће бити заснован на следећим методама наставе:

- Интерактивна предавања која пружају теоријски оквир и контексте (историјски, ситуациони и институционални) дискутованог феномена
- Радионице студија случаја које објашњавају суштину поступка „жутог картона“ активираних у случају директиве 2018/957/ЕУ, заједно са политичким наративима који су коришћени међу државама чланицама које су се залагале за и против усвајања директиве 2018/957/ЕУ
- Дискусије у подгрупама и презентација резултата на форуму групе, подстичући дебату и вршњачко учење о анализираним темама
- Дебата о друштвено-политичким импликацијама директиве 2018/957/ЕУ о делегираним радницима

Материјали:

- [хттпс://www.ft.com/content/6ed52842-6896-11e7-96f6-4a9c83ffa852](https://www.ft.com/content/6ed52842-6896-11e7-96f6-4a9c83ffa852)
- [хттпс://librari.fes.de/pdf-filmes/bueros/bратислава/15393.pdf](https://librari.fes.de/pdf-filmes/bueros/bратислава/15393.pdf)
- <https://www.euractiv.com/topics/posted-workers-directive/>
- <https://www.politico.eu/article/emmanuel-macron-eastern-europe-posted-workers/>
- <https://www.socialeurope.eu/revised-posted-workers-directive-throwing-out-the-baby-with-the-bathwater>
- <https://www.bruegel.org/blog-post/eu-posted-workers-separating-fact-and-fiction>
- <https://www.bruegel.org/blog-post/revision-posted-workers-directive-misses-point>
- Правни текст директиве 2018/957/ЕУ
- Пресуда Суда правде од 8. децембра 2020. (C-626/18)

Курс 6. Утицај проширења на став грађана према Европској унији - случај Пољске

Циљеви:

Циљеви курса су да се објасни утицај питања проширења на став пољских грађана према Европској унији. Посебан акценат је стављен на динамику јавне подршке Европској унији и чланству Пољске у Европској унији у светлу најављене Агенде проширења 2030. Курс се фокусира на дефинисање еволуције политике проширења ЕУ и кључних фактора који обликују

ову политику као део реформе спољне политике ЕУ од потпуне инвазије Русије на Украјину. Стога, курс користи упоредну методу како би проценио сличности и разлике институционалног приступа ЕУ агенди проширења у годинама 2014-2022 и 2022-2024.

Исходи учења:

До краја курса, студенти ће:

- разумети суштину правног контекста који обликује спољну политику ЕУ и њену институционалну сарадњу по питању проширења;
- знати главне фазе еволуције спољне политике ЕУ у периоду 2014-2024;
- критички проценити тренутни статус кво између држава чланица и наднационалних институција ЕУ у вези са утврђивањем агенде за проширење;
- анализирати утицај различитих фактора на темпо и обим реформе спољне политике ЕУ у актуелном геополитичком контексту.

Методе:

Курс ће бити заснован на следећим методама наставе:

- групна дебата усмерена на предности и мане Агенде за проширење ЕУ 2030;
- интерактивна предавања усмерена на пружање правног и ситуационог контекста реформе спољне политике ЕУ у актуелним околностима;
- дискусија у подгрупама о питањима везаним за утицај политике проширења на став грађана према Европској унији.

Курс 7: Репрезентација националног идентитета у европском оквиру

Циљеви:

Овај курс упознаје студенте са националним идентитетом и његовом репрезентацијом унутар Европске уније. Учесници процењују карактеристике својих националних идентитета и истражују како се они могу ускладити са ширим европским вредностима. Фокус је на подстицању међусобног разумевања и предлагању заједничких решења за заједничке друштвене изазове.

Исходи учења:

- Анализирајте особине националног идентитета и њихов утицај на европско јединство.

- Предложите интеркултуралне пројекте који се баве стандардним изазовима ЕУ као што су интеграција или културна размена.
- Унапредите вештине групне сарадње и управљања пројектима у међународном контексту.

Методe:

Курс обухвата семинаре и групне активности где учесници идентификују националне карактеристике, развијају предлоге пројеката за финансирање од стране ЕУ и презентују своје налазе.

Материјали:

Комплет за обуку 6, додатни ресурси из е-библиотеке и европски алати за планирање пројеката (<https://pm2.europa.eu>).

Курс 8: Национални хероји и европско јединство: Премошћавање митова и идентитета

Циљеви:

Курс истражује улогу националних хероја и митова у обликовању националних и европских идентитета. Испитујући примере као што су Влад Цепеш, Стефан Велики и друге легендарне личности, студенти ће проценити како ове приче доприносе културној кохезији унутар Европе. Курс подстиче учеснике да критички анализирају међусобни утицај између историјских чињеница и митолошких наратива и њихове импликације на модерне европске интеграције.

Исходи учења:

- Разумети значај националних хероја у развоју националног и европског идентитета.
- Развијте вештине критичког мишљења како бисте проценили трансформацију историјских личности у митолошке симболе.
- Изнесите и браните аргументе о улози културних наратива у неговању европског јединства.
- Ојачајте вештине сарадње кроз групне дискусије и вежбе играња улога.

Методe:

Курс комбинује приповедање, радионице и активности играња улога где студенти развијају говоре за националне хероје како би се залагали за европску разноликост у јединственом парламентарном окружењу.

Материјали:

Комплет за обуку 6, Додатни историјски текстови из е-библиотеке

Курс 9: Европска култура кроз националну перспективу: компаративни приступ

Циљеви:

Циљ курса је да продуби разумевање студената о томе како национални наративи и културно наслеђе доприносе заједничком европском културном моделу. Студенти ће открити динамику јединства у различитости кроз упоредну анализу митова, историјских догађаја и културних симбола из различитих европских земаља.

Исходи учења:

- Упоредите и супротставите културне наративе из европских контекста како бисте идентификовали заједничке особине и разлике.
- Дискутујте о дуалности Европе као „болести и лека“ у националним дискурсима и њеној релевантности данас.
- Развијте интеркултуралне комуникацијске и аналитичке вештине за сналажење у сложеним културним идентитетима.

Методе:

Интерактивна предавања, анализа текста и дискусије на теме као што су митови о националним херојима, историјско-културне промене и метафора Европе као моста између светова.

Материјали:

Комплет за обуку 6 одабраних текстова о европским културним наративима, Комплет за обуку 3 „Идентитет и национализам“ из пројекта ReNewEurope, Додатни ресурси из е-библиотеке.

Курс 10: Елементи идентитета грађанства у националним и европским химнама

Циљеви:

Проучавање националних химни и историјског утицаја на њихову конфигурацију. Боље разумевање различитих порекла европских земаља. Размишљање о присуству заједничких европских вредности у националним химнама.

Исходи учења:

- Упоредите и супротставите различите нарative идентитета према текстовима националних и европских химни.
- Идентификација заједничких карактеристика и разлика у тим текстовима.
- Разумевање посебних елемената историје сваке земље.

Методe:

Интерактивна слушања текста националне химне, анализа текста и дискусије о темама као што су заједничке особине и разлике.

Материјали:

Тренери и студенти ће пронаћи текст химне у Комплету за обуку 6, а додатне документе и историјске текстове у е-библиотеци

Курс 11: Размишљања о Европи у националној књижевности

Циљеви:

Сензибилизација студената о заједничким европским вредностима кроз националну књижевност и идентификација историјских недостатака у конфигурацији ЕУ. Студенти ће научити о утицају различитих националних идентитета, хероја и митова.

Исходи учења:

- Отворити менталитет ученика ка разноликој историји сваке европске земље.
- Упоредите и супротставите културне нарative из европских контекста како бисте идентификовали заједничке особине и разлике.
- Развој интеркултуралне комуникације и аналитичких вештина за сналажење у сложеним културним идентитетима.

Методe:

- Анализа текста, семинари и дискусије на теме као што су различите историјске позадине и заједничке европске вредности.

Материјали:

Комплет за обуку 6 одабраних текстова и Комплет за обуку 3 „Идентитет и национализам“ из пројекта ReNewEurope, Додатни ресурси из е-библиотеке.

Курс 12: Размишљање о заједничким европским вредностима кроз дизајн писмености заједничке европске химне .

Циљеви:

Мелодија која симболизује ЕУ потиче из Девете симфоније коју је Бетовен компоновао 1823. године. Химна нема текст, већ само музику. На универзалном језику музике, она је израз европских идеала слободе, мира и солидарности. Циљ курса је да идентификује заједничку динамику и вишеслојне перцепције и односе између европских земаља. Главни циљ је покушај да се писмено представи европска химна усмерена на ове заједничке европске вредности, након претходног размишљања о томе како историјски, културни, политички и економски фактори обликују међусобно разумевање и интеракције међу европским народима.

Исходи учења:

- Студентско образовање о европској историји.
- Боља сензибилизација ученика о заједничким европским вредностима.
- Показати свеобухватно разумевање историјских, културних и политичких фактора који су обликовали међусобне перцепције међу европским земљама.
- Развој упоредних перспектива о томе како европске земље гледају на свет и како међусобно делују.

Методе:

Учесници су подељени у тимове, трудећи се да у сваком тиму нема чланова исте националности. Задатак сваког тима је да напише текст за европску химну.

Материјали:

Комплет за обуку 6 одабраних текстова и додатни ресурси из е-библиотеке.

Курс 13: Истраживање „периода величине“ у европској историји

Циљеви:

Курс је осмишљен да помогне студентима да истраже и критички процене концепт „Периода величине“ у европској историји, фокусирајући се на еволуцију националних историјских наратива у различитим политичким контекстима. Анализирајући како се значајни догађаји и личности приказују у различитим земљама и временским периодима, студенти ће стећи увид у улогу историографије у обликовању националног идентитета. Ова анализа наглашава утицај политичких режима, културних промена и друштвених потреба на историјске наративе. Курс подстиче студенте да се баве историјским садржајем кроз дискусију, групну анализу и презентације, подстичући нијансирано разумевање начина на који се историја конструише и њеног утицаја на колективни идентитет.

Исходи учења:

До краја овог курса, студенти ће бити у стању да:

- Анализирајте како се историјске личности и догађаји различито приказују у различитим политичким режимима и културним контекстима, као што су монархија, комунизам и периоди након стицања независности.
- Критички процените факторе који утичу на историјске наративе, укључујући политичке идеологије, културне приоритете и друштвене вредности.
- Идентификујте и објасните улогу историјских наратива у изградњи и јачању националног идентитета.
- Ефикасно сарађивати у групама на истраживању и презентовању упоредних анализа историјских наратива у европским земљама.
- Размислите о важности критичког мишљења и потреби за контекстуалном анализом приликом рада са историјским изворима.
- Унапредите истраживачке, аналитичке и презентацијске вештине радећи са разноврсним историјским материјалима и доприносећи структурираним групним дискусијама.

Методе:

Курс користи разне интерактивне методе наставе, укључујући:

- Групно читање и анализа историјских резимеа везаних за кључне догађаје као што су Први српски устанак, улога бана Јосипа Јелачића у хрватској историји и златно доба Шпаније.
- Водио је дискусије у малим групама како би се испитали помаци у историјским приказима и њихове политичке или културне основе.
- Презентације у учионици где групе сумирају и деле своја открића.
- Вођене рефлексije и додатне активности писања како би се подстакла индивидуална анализа о томе како контекст обликује историју.
- Приступ курираним ресурсима из Комплекта за обуку 7: Заједничка историја ЕУ и национално историјско наслеђе: Могућа мисија.

Материјали:

Студенти ће користити ресурсе из Комплекта за обуку 7, посебно одељак „Периоди величине“, који пружа преглед историјских наратива широм Европе. Додатни материјали укључују резимее релевантних историјских периода, онлајн ресурсе и одабране одломке из уџбеника.

Курс 14: Историјско памћење и националне прославе у европској историји

Циљеви:

Овај курс упознаје студенте са улогом историјског сећања у обликовању националног идентитета кроз националне прославе. Испитивањем кључних комеморативних догађаја из различитих европских земаља, циљ курса је да открије како нације конструишу и одржавају колективни идентитет и културни понос. Студенти ће истраживати еволуцију националних празника, споменика и њихов друштвено-политички значај, подстичући разумевање пресека између историје, сећања и идентитета. Курс изазива студенте да се критички позабаве начином на који се историјски наративи славе и како они утичу на савремене друштвене вредности.

Исходи учења:

До краја овог курса, студенти ће бити у стању да:

- Анализирајте историјски и културни значај националних прослава у Србији, Хрватској, Шпанији, Пољској, Румунији и Бугарској.
- Испитајте међусобни утицај историјског памћења и националног идентитета, идентификујући кључне догађаје који обликују колективне наративе.
- Процените како политички и културни контексти утичу на еволуцију националних комеморација и њихова тумачења.
- Представити упоредне анализе националних прослава, идентификујући сличности и разлике у начину на који се историјско сећање чува и слави.
- Размислите о улози националних прослава у изградњи сопственог разумевања историје.
- Унапреде своје истраживачке, критичке и презентацијске вештине кроз активну групну сарадњу и индивидуалну рефлексију.

Методе:

Курс користи динамичне и интерактивне методе учења, укључујући:

- Групно читање и анализа националних прослава из одабраних европских земаља.
- Дискусије у малим групама фокусиране на историјски значај и савремена тумачења националних комеморативних догађаја.
- Групне презентације које сумирају налазе, са фокусом на допринос националних прослава историјском памћењу.
- Вођене рефлексије за подстицање индивидуалне анализе о томе како ове комеморације утичу на друштвене вредности и колективни идентитет.
- Приступ курирано одабраном садржају из Комплекта за обуку 7: Заједничка историја ЕУ и национално историјско наслеђе: Могућа мисија.

Материјали:

Студенти ће користити ресурсе из Комплекта за обуку 7, посебно одељке о националним прославама као што су Дан државности Србије, Дан великог уједињења Румуније и хрватска комеморација бану Јосипу Јелачићу. Додатни материјали укључују резимее релевантних историјских контекста, одломке о комеморативним праксама и онлајн референце.

Курс 15: Први светски рат и национални наративи

Циљеви:

Овај курс има за циљ да помогне студентима да анализирају како је Први светски рат представљен у различитим националним контекстима, фокусирајући се на историјске наративе обликоване политичким, културним и друштвеним утицајима. Истражујући наратива из уџбеника и креирајући упоредне анализе, студенти ће развити дубље разумевање међусобног деловања између историографије, националног идентитета и идеолошких промена. Курс истиче важност проучавања историје кроз вишеструке перспективе и подстиче критичко размишљање како би се откриле предрасуде у историјском писању.

Исходи учења:

До краја овог курса, студенти ће бити у стању да:

- Испитајте како је Први светски рат приказан у уџбеницима из различитих европских земаља, идентификујући варијације у тону, нагласку и тумачењу.
- Анализирајте утицај политичких режима (монархија, комунистичких влада, демократија) и идеологија на еволуцију историјских наратива.
- Направите упоредне мапе и временске линије које истичу промене у политичком, географском и друштвеном контексту пре и после Првог светског рата.

- Процените приказ националних улога у рату (нпр. херојска, жртва, агресивна, ослободилац) и како ти прикази одражавају промене у историографији.
- Размислите о улози заједничке историје у културној и образовној политици Европске уније, наглашавајући важност неговања међусобног разумевања и сарадње међу народима.
- Унапреде своје истраживачке, аналитичке и презентацијске вештине кроз групне активности и дискусије.

Методе:

Курс комбинује интерактивне и колаборативне методе наставе, укључујући:

- Читање пре часа и припрема одломака из уџбеника о наративима из Првог светског рата за додељене земље.
- Групне активности у учионици за креирање упоредних мапа и временских линија, анализирајући узроке, догађаје и последице Првог светског рата у различитим националним контекстима.
- Групне презентације које сумирају налазе, поткрепљене визуелним материјалима као што су мапе и временске линије.
- Вођене дискусије које се баве кључним питањима о еволуцији историографије и утицају политичких режима и идеологија на историјске наративе.
- Закључна размишљања о вредности проучавања историје кроз вишеструке перспективе и улози историографије у обликовању културног идентитета.

Материјали:

Студенти ће радити са ресурсима из Комплета за обуку 7: Заједничка историја ЕУ и национално историјско наслеђе: Могућа мисија, као и са одломцима из уџбеника који представљају наративе из Првог светског рата из земаља као што су Србија, Хрватска, Шпанија, Пољска, Румунија и Бугарска. Биће обезбеђена визуелна помагала, укључујући историјске мапе и временске оквире пре и после Првог светског рата.

Курс 16: Шпанија, Пољска, Бугарска, Румунија и интеграција у ЕУ

Циљеви:

Овај напредни курс испитује сложен процес ширења Европске уније у Источну Европу, фокусирајући се на њене историјске корене, садашње тешкоће и могућа решења. Фокусирајући се посебно на тешкоће са којима се суочава и политичке одговоре развијене као одговор на њих, пружа широк оквир за разумевање сложене динамике проширења ЕУ. Курс пружа студентима солидну основу у студијама проширења ЕУ, помажући им да разумеју фундаменталне процесе приступања и интеграције. Тематске фокусне тачке покривају историјски развој и институционалну еволуцију, изазове управљања и институционалну адаптацију, условљеност, придржавање и реформу; такође су укључена садашња питања и будући правци. Кроз интеракцију са овим тематским областима, учесници курса ће развити аналитичке алате, теоријске оквире и емпиријско знање неопходна за разумевање проширења ЕУ као трансформативног геополитичког подухвата са великим последицама по европске интеграције и међународне односе.

Исходи учења:

До краја ове радионице, учесници ће бити у могућности да:

- Идентификујте кључне факторе који су утицали на пут сваке земље ка интеграцији у ЕУ
- Упоредите рана (Шпанија) и скорашња (Пољска, Бугарска, Румунија) искуства приступања
- Откријте пристрасности у историјским наративима о интеграцији у ЕУ
- Осмислите наставне активности које подстичу критичку анализу историје ЕУ

Методе:

Курс комбинује интерактивне и колаборативне методе наставе, укључујући

- Пратећи различите начине читања, учесници ће се пре почетка наставе позабавити основном и најсавременијом литературом о случајевима проширења ЕУ.
- Учесници се баве анализама студија случаја у учионици како би испитали процесе приступања одређених источноевропских земаља, користећи упоредне оквире за идентификацију јединствених изазова и имплементираних решења.
- Вежбе симулације политика подразумевају учеснике који преузимају улоге различитих заинтересованих страна, укључујући институције ЕУ, државе чланице и земље кандидате, како би преговарали и решавали сложене сценарије везане за проширење.
- Колаборативне истраживачке радионице обухватају групе мешовитог нивоа које развијају препоруке за политике за решавање специфичних изазова проширења. Кулминирају формалним презентацијама које добијају повратне информације од стручњака.

- Интеграција перспектива практичара кроз гостујућа предавања и дискусије са званичницима и дипломатама ЕУ, повезујући теоријске оквири са практичним изазовима имплементације у процесу проширења.

Материјали:

Студенти ће радити са ресурсима из Комплекта за обуку 7: Заједничка историја ЕУ и национално историјско наслеђе: Могућа мисија, као и са одломцима из уџбеника који представљају наративе из Првог светског рата из земаља као што су Шпанија, Пољска, Румунија и Бугарска. Биће обезбеђена визуелна помагала, укључујући историјске мапе и временске оквири пре и после проширења ЕУ.

Курс 17: Шпанија, Пољска, Бугарска, Румунија – Корени евроскептицизма

Циљеви:

Овај напредни курс испитује сложени феномен евроскептицизма у западноевропским и источноевропским контекстима, фокусирајући се на његове историјске корене, савремене манифестације и потенцијална решења. Са посебним нагласком на Шпанију, Пољску, Бугарску и Румунију, курс пружа свеобухватан оквир за разумевање вишеслојне динамике евроскептицизма. Студенти ће развити солидну основу у разумевању различитих облика евроскептицизма, што ће им помоћи у анализи фундаменталних процеса који доводе у питање европске интеграције. Тематске фокусне тачке покривају историјске незадовољства и питања националног идентитета, социоекономске факторе и институционално неповерење, утицај медија и политичку мобилизацију, као и тренутне трендове и будуће изгледе. Кроз бављење овим тематским областима, учесници курса ће развити аналитичке алате, теоријске оквири и емпиријско знање неопходна за разумевање евроскептицизма као значајне политичке снаге са великим импликацијама на европску кохезију и међународне односе.

Исходи учења:

До краја ове радионице, учесници ће бити у могућности да:

- Идентификујте кључне историјске и савремене факторе који доприносе евроскептицизму у свакој земљи
- Упоредите искуства евроскептицизма у западној Европи (Шпанија) и источној Европи (Пољска, Бугарска, Румунија)
- Откривање предрасуда и основних наратива у медијима и политичком дискурсу о европским интеграцијама

- Осмислите наставне активности које подстичу критичку анализу евроскептицизма и његових импликација

Методe:

Курс комбинује интерактивне и колаборативне методе наставе, укључујући:

- Пратећи различите путеве читања, учесници ће се пре почетка наставе позабавити основном и најсавременијом литературом о евроскептицизму у четири земље обухваћене студијом случаја.
- Учесници се баве анализама студија случаја у учионици како би испитали специфичне манифестације евроскептицизма, користећи упоредне оквире за идентификацију јединствених изазова и потенцијалних решења.
- Вежбе симулације политика укључују учеснике који преузимају улоге различитих заинтересованих страна, укључујући институције ЕУ, националне владе, опозиционе странке и организације цивилног друштва, како би преговарали о сложеним сценаријима везаним за евроскептичне покрете.
- Колаборативне истраживачке радионице обухватају групе мешовитог нивоа које развијају препоруке за политику за решавање проблема евроскептицизма у специфичним националним контекстима. Кулминирају формалним презентацијама које добијају повратне информације од стручњака.
- Интеграција перспектива практичара кроз гостујућа предавања и дискусије са садашњим и бившим званичницима ЕУ, националним политичарима и представницима цивилног друштва, повезујући теоријско разумевање са практичним политичким реалностима.

Материјали:

Студенти ће радити са ресурсима из Комплекта за обуку 7: Заједничка историја ЕУ и национално историјско наслеђе: Могућа мисија, као и са медијским одломцима, анкетама јавног мњења и политичким манифестима који представљају евроскептичне наративе из Шпаније, Пољске, Румуније и Бугарске. Биће обезбеђена визуелна помагала, укључујући упоредне економске податке, резултате избора и трендове јавног мњења о чланству у ЕУ.

Курс 18: Чудан пут ка ЕУ – Бугарска и Румунија на путу ка обећаној земљи

Циљеви:

Овај напредни курс испитује специфичан процес интеграције Бугарске и Румуније у Европску унију, фокусирајући се на њихове историјске путање, јединствене изазове и текући развој. Са посебним нагласком на посткомунистичке транзиције ових земаља и њихова сложена путовања ка приступању, курс пружа свеобухватан оквир за разумевање специфичне динамике проширења ЕУ ка Југоисточној Европи. Студенти ће развити солидну основу у разумевању специфичних услова интеграције Бугарске и Румуније у ЕУ, што ће им помоћи у анализи фундаменталних процеса демократизације, институционалних реформи и прилагођавања нормама ЕУ.

Тематске фокусне тачке покривају транзицију из комунизма у демократију, изазове управљања, укључујући корупцију и организовани криминал, социоекономску трансформацију, механизме условљавања и текуће реформске напоре након приступања. Кроз бављење овим тематским областима, полазници курса ће развити аналитичке алате, теоријске оквири и емпиријско знање неопходна за разумевање овог посебног искуства проширења као трансформативног геополитичког процеса са значајним импликацијама на европске интеграције и међународне односе у југоисточној Европи.

Исходи учења:

До краја ове радионице, учесници ће бити у могућности да:

- Идентификујте кључне историјске факторе који су обликовали јединствене путеве Бугарске и Румуније ка интеграцији у ЕУ
- Упоредите искуства Бугарске и Румуније са искуствима других источноевропских земаља приступница
- Откријте пристрасности у наративима о процесима интеграције ових земаља у ЕУ
- Осмислити наставне активности које подстичу критичку анализу специфичних изазова у интеграцији Југоисточне Европе у ЕУ

Методе:

Курс комбинује интерактивне и колаборативне методе наставе, укључујући:

- Пратећи различите начине читања, учесници ће се пре почетка наставе позабавити основном и најсавременијом литературом о процесима приступања Бугарске и Румуније ЕУ.
- Учесници се баве анализама студија случаја у учионици како би испитали специфичне аспекте изазова интеграције ових земаља, користећи упоредне оквири за идентификацију јединствених проблема и имплементираних решења.

- Вежбе симулације политика укључују учеснике који преузимају улоге различитих заинтересованих страна, укључујући институције ЕУ, националне владе и организације цивилног друштва, како би истражили сложене сценарије везане за праћење и реформе након приступања.
- Колаборативне истраживачке радионице обухватају групе мешовитог нивоа које развијају аналитичке оквире за разумевање посебности интеграционих искустава Бугарске и Румуније. Кулминирају формалним презентацијама које добијају стручне повратне информације.
- Интеграција перспектива практичара кроз дискусије о документима из стварног света, извештајима о праћењу и стратегијама реформи, повезујући теоријско разумевање са практичним изазовима имплементације у процесу интеграције.

Материјали:

Студенти ће радити са ресурсима из Комплекта за обуку 7: Заједничка историја ЕУ и национално историјско наслеђе: Могућа мисија, као и са изводима из извештаја о приступању ЕУ и постприступању, националним стратегијама реформи и академским анализама процеса интеграције Бугарске и Румуније. Биће обезбеђена визуелна помагала, укључујући економске индикаторе, временске оквире спровођења реформи и упоредне податке о институционалном развоју.

5. Процена OWSS-а, повратне информације и праћење

Процес процене

Процес процене може се спроводити различито у зависности од тога да ли се материјали EUROPIA користе у редовној универзитетској настави, у летњој школи или за учење путем EUROPIA платформе, сопственим темпом. У свим случајевима, питања из квиза која се налазе на EUROPIA платформи могу се користити за процену знања студената, али праг за полагање квиза/испита може се разликовати у зависности од потреба програма учења и прилагођавања направљених коришћењем EUROPIA материјала за обуку.

Платформа садржи 20 квиз питања за сваки модул. Нема отворених питања, већ студенти треба да изаберу један тачан одговор од понуђена четири или једну опцију „да“ или „не“. За учење онлајн сопственим темпом или када наставници користе платформу EUROPIA у летњој школи, корисници/студенти се сматрају успешним ако дају 70% тачних питања.

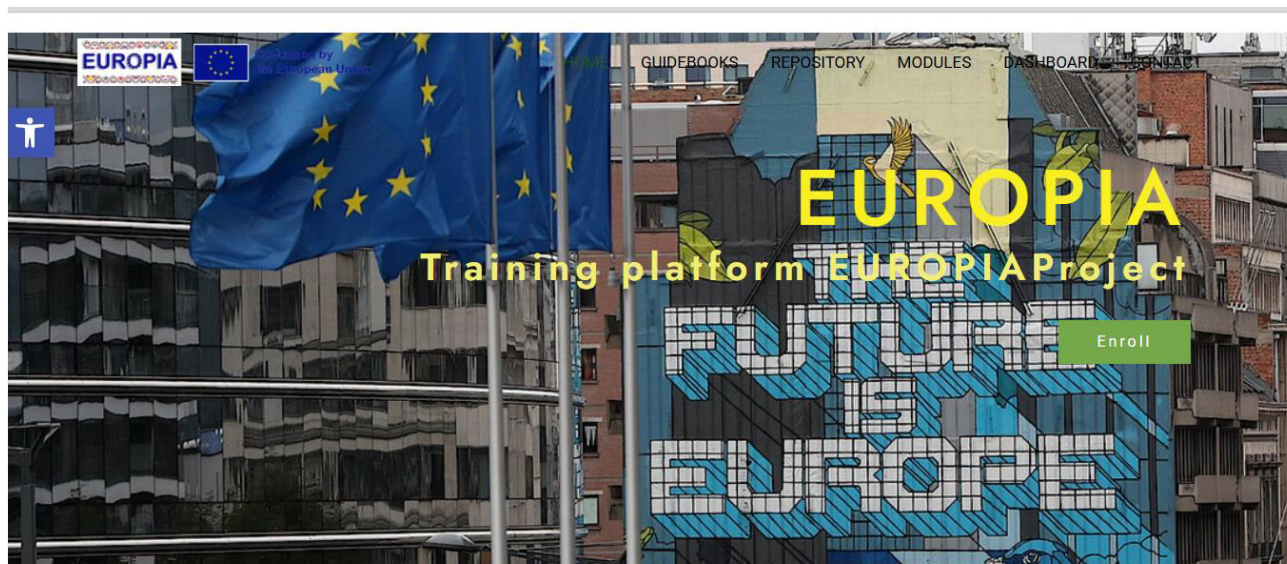
Ако наставници користе квиз питања у својој редовној универзитетској настави и не користе платформу EUROPIA за процену, могу поставити другачији праг у складу са захтевима курса.

Повратне информације од ученика

Поред процене знања ученика, наставници/тренери треба да позову ученике да процене целокупни програм у којем су учествовали. Наставници могу да развију картице за процену које ће ученици попунити или да спроведу усмену евалуацију у учионици кроз дискусију. У овом другом случају, наставник треба да припреми питања и води дискусију. Одговоре може да запише наставник или да се сниме ако ученици пристају на снимање.

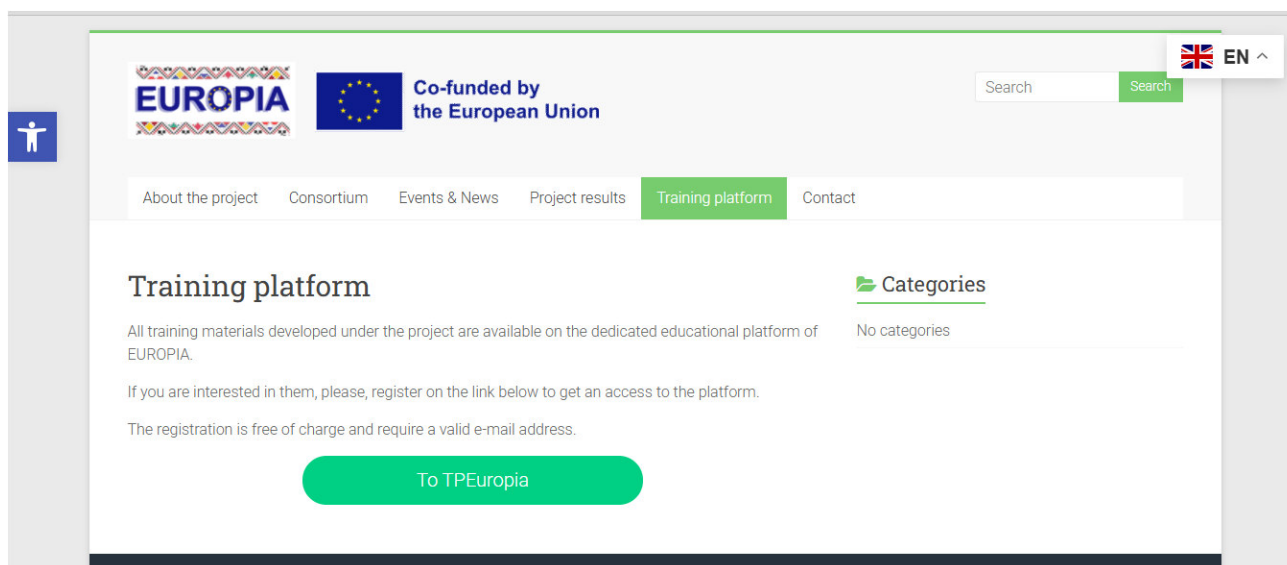
6. Како користити пројектну платформу?

Платформа пројекта је доступна на: <http://tp.europiaproject.eu/>

Платформа пројекта је такође доступна преко веб странице пројекта:

<https://www.europiaproject.eu/training-platform/>

Када кликнете на дугме „На ТРЕуропиа“, аутоматски ћете бити преусмерени на почетну страницу платформе за учење.

Како се регистровати?

Да бисте приступили садржају платформе за учење, треба да кликнете на зелено дугме „Упиши се“. Затим ће вас платформа одвести на страницу за пријаву где ћете морати да се региструјете (ако сте корисник први пут) или да унесете своје акредитиве (ако сте већ регистровани).

Ако вам је ово први пут на платформи , требало би да се региструјете преко екрана испод.

Сва поља означена са *aptryx* су обавезна.

Они су следећи:

- имејл адреса
- лозинка - требало би да предложите јаку лозинку како бисте заштитили свој налог.
- Име и презиме
- Земља - ово је падајући мени за избор ваше земље

Напомена: Веома важно - лозинка треба да буде означена као „**јака**“ како би је прихватио безбедносни систем платформе.

Уколико је индикатор црвен или жут, систем неће прихватити лозинку и стално ће вас враћати да је исправите.

Само ако је индикатор зелене боје, бићете регистровани и моћи ћете да се пријавите.

Напомена: Веома важно : Молимо вас да имате на уму да у случају да заборавите лозинку, мораћете да се поново региструјете са новом адресом е-поште. Пошто платформа не подржава опцију „опоравак лозинке“.

Dashboard

Login

Email Address *

Password * [Show Password](#)

☐ Remember me [Lost your password?](#)

[Login](#)

Register

Email Address *

Confirm Email Address *

Password *

Confirm Password *

A strong password is required with at least 8 characters. To make it stronger, use both upper and lower case letters, numbers, and symbols.

First Name *

Last Name *

Email Address *

Address

City

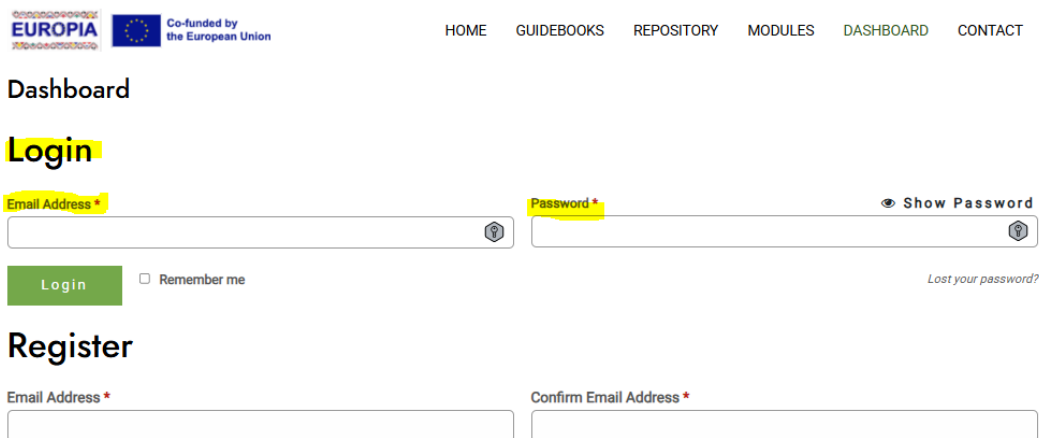
Country *

State

ZIP code

Ако сте већ регистровани?

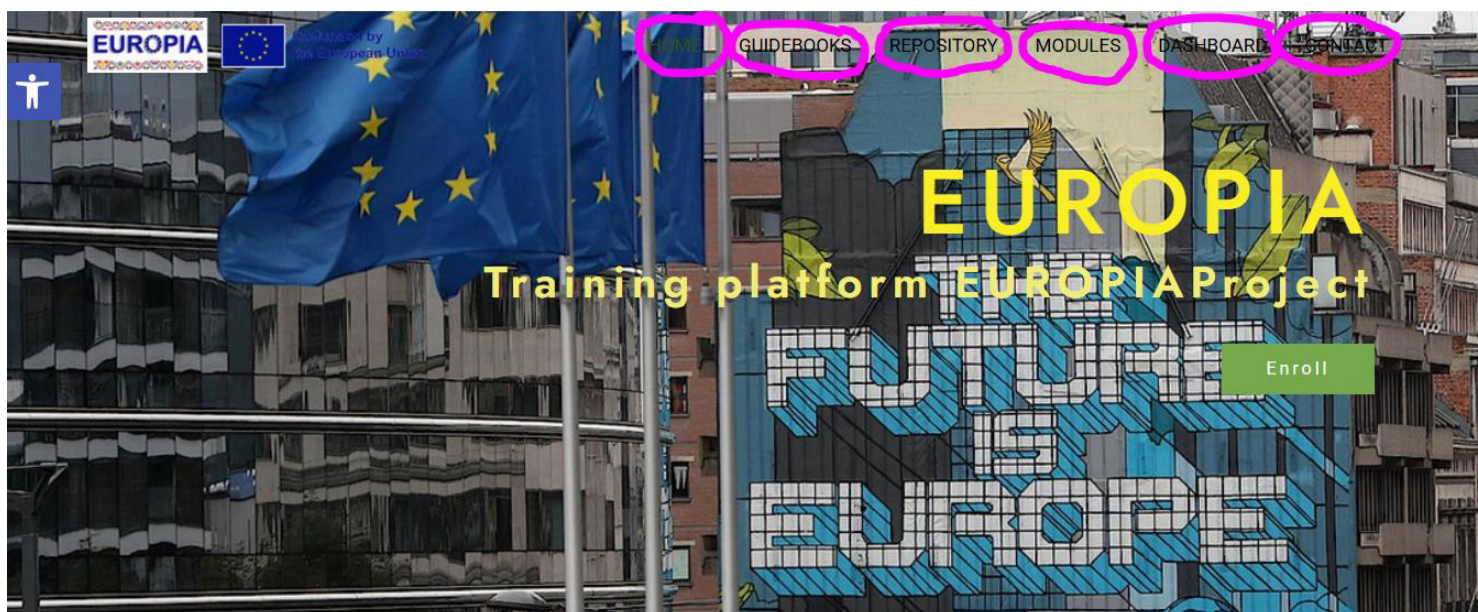
Ако сте већ регистровани на платформи, потребно је само да унесете своје податке за пријаву у одељак за пријаву:

The screenshot shows the EUROPIA website interface. At the top, there is a navigation bar with links: HOME, GUIDEBOOKS, REPOSITORY, MODULES, DASHBOARD, and CONTACT. Below the navigation bar, the word "Dashboard" is displayed. The "Login" section features two input fields: "Email Address *" and "Password *". The "Password *" field has a "Show Password" toggle. Below the input fields is a "Login" button and a "Remember me" checkbox. A link "Lost your password?" is also present. Below the login section is the "Register" section, which has two input fields: "Email Address *" and "Confirm Email Address *".

Како се сналазити на платформи?

Када се региструјете / пријавите, бићете преусмерени на почетну страницу. Сви менији платформе налазе се у горњем десном углу, од средине.

Шта је садржај менија:

- **„Смернице“** - овде можете пронаћи „Концептуалне оквире“, „Приручник за универзитетску академску заједницу“ и „Водич о концепту EUROPIA“.
- **„Репозиторијум“** – овде можете пронаћи електронску библиотеку пројекта подељену на следеће одељке:
 - Државне химне
 - Књижевност
 - Хероји и митови
 - Култура
 - Перцепција ЕУ
 - Идентитети
 - Владавина права
 - Историја и величина
- **„Модули“** - овде можете пронаћи 7 модула комплетног курса обуке EUROPIA – ажурирана 4 модула из претходног пројекта ReNewEurope и потпуно нове модуле од 5 до 7.
- **„Контролна табла“** - овде можете видети курсеве за које сте се регистровали, напредак за сваки модул, као и ваша достигнућа и чланства.
- **„Контакт“** - то је унапред дефинисано место где можете послати своје коментаре, захтеве и сугестије координатору пројекта.

Одељак „Смернице“

Овај одељак прикупља три смерница за концепт пројекта намењена подршци крајњим корисницима и члановима универзитетске академије у примени концепта EUROPIA и коришћењу различитих материјала за обуку EUROPIA.

Први одељак је посвећен концептуалном оквиру са педагошким технологијама и техникама.

Други одељак је посвећен Приручнику за универзитетску академску заједницу који је усмерен на развој неопходних компетенција за све будуће тренере који користе материјале за обуку EUROPIA, укључујући смернице о томе како користити платформу.

Последњи одељак је фокусиран на Водич о концепту EUROPIA и на приступ организацији и спровођењу летњих школа на точковима за комплетан EUROPIA курс (сви модули од 1 до 7).

Како функционише сваки одељак?

Сва три одељка имају идентичну структуру.

Са леве стране је слика насловне стране ресурса.

Са десне стране налазе се дугмад са свим језичким верзијама ресурса.

Када се кликне на дугме за одговарајући језик, датотека са одговарајућим ресурсом се отвара у новом прозору.

Conceptual frameworks

The framework describes the pedagogical interactive technology of the professional – pedagogical training on how the university professors, assistants and researchers to conduct the on-wheels summer schools. It provides the structure, roadmap and the main points of the organisation and training process that guarantee the achievement of the project goals.

Када се датотека отвори, можете је прочитати онлајн ИЛИ је преузети на свој уређај за каснију употребу.

Одељак „РЕПОЗИТОРИЈУМ“

Репозиторијум се састоји од разних материјала на тему вредности, перцепција, идентитета, историје итд. ЕУ. Материјали су доступни као .pdf датотеке и намењени су за самостално учење. Они су додатак свим садржајима обуке и развијеним материјалима у оквиру пројекта. Зато их погледајте и дубље се упознајте са темама које вас занимају.

Repository

Repository

The Repository consist of various materials on the topic of gastronomy, gastronomy tourist and heritage. The materials are provided as .pdf files and are intended for self-learning. They are additional to all training content and developed materials under the project. So, check them out and go deeper in those topics that are of interest for you.

[National anthems](#)
[Literature](#)
[Heroes and myths](#)
[Culture](#)
[Perception of EU](#)
[Identities](#)
[Rule of Law](#)
[History and Greatness](#)

Када кликнете на једно од осам дугмади, бићете преусмерени на пододељак где су наведене све везе до различитих ресурса. Сваки ресурс се отвара у посебном прозору.

Perception of EU

A Postfunctionalist Theory of European Integration: From Permissive Consensus to Constraining Dissensus (ENG)

What do citizens want? And why does it matter? Discourses among citizens as opportunities and constraints for EU enlargement, Journal of European Public Policy (ENG)

Public Opinion Polls commissioned by the Ministry of European Integration of the Republic of Serbia (ENG)

Standard Eurobarometer 82 – Autumn 2014 (ENG)

Standard Eurobarometer 95 – Spring 2021 (ENG)

Balkan Insight: Serbia PM Slams EU, Alleging BIRN 'Lies' (ENG)

EuroNews: EU membership remains Serbia's priority (ENG)

Reuters: Serbia determined to join EU despite bloc's 'problems' (ENG)

EuroNews: We had to take care of ourselves' in COVID-19 vaccine rollout (ENG)

Kosovo Online: Vucic to the European Union: Shame on you, no more humiliating the citizens of Serbia (ENG)

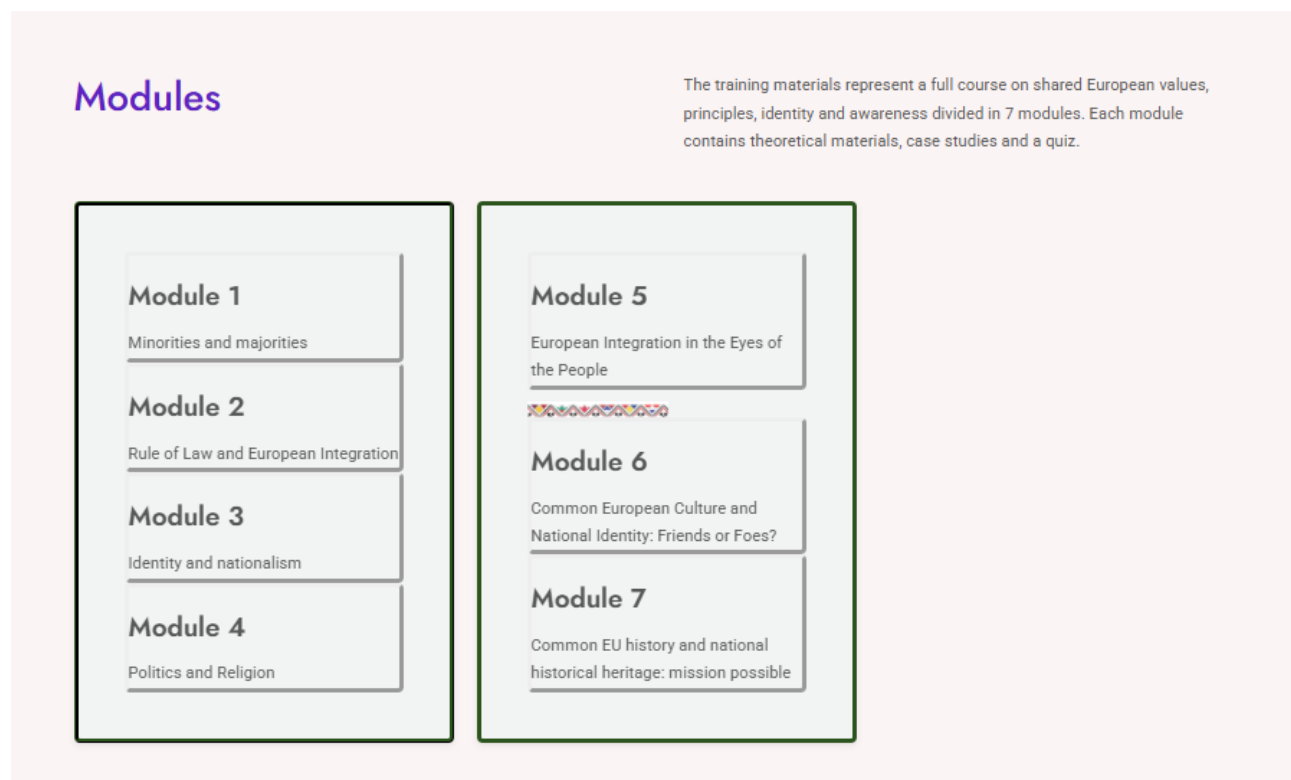
Centre for Contemporary Politics: Serbian media: Threat to democracy, opportunity for anti-EU narratives, April 2021 (ENG)

Mapping Fake News and Disinformation in the Western Balkans and Identifying Ways to Effectively Counter Theme (ENG)

Easy to read – The European Union (ENG)

EU Made Simple: What is the European Union? (ENG)

Одељак „МОДУЛИ“

Овде можете видети комплетан EUROPIA курс. Када кликнете на дугме одговарајућег модула, модул се отвара у истом прозору.

Модули од 1 до Модула 4 прате структуру претходног пројекта ReNewEurope. Међутим, сви материјали овде су ажурирани како би укључили шпански аспект, као и актуелне трендове у одговарајућој области.

Модули од 5 до 7 су у потпуности развијени у оквиру пројекта EUROPIA. Стога је структура ових модула следећа:

- Садржај
- Материјали за обуку
- Студије случаја
- Картице активности
- Материјали из пилотске летње школе
- Квиз

Корисник може да види структуру сваког модула. Међутим, да би приступио садржају, корисник се прво мора уписати у одговарајући модул кликом на дугме „Почни“.

Module 6: Common European Culture and National Identity: Friends or Foes?

By haradinova / April 28, 2025

0%

Get Started

Table of content

Table of content	1 of 1
0 Has Quiz	

Training materials

Сви материјали у модулу доступни су за проучавање онлајн на платформи, као и за преузимање као .pdf датотеке за употребу ван мреже.

Одељак „Контролна табла“

Мени контролне табле пружа информације о:

- курсеве на које сте се уписали;
- ваша достигнућа;
- ваше чланство;
- итд.

Одељак „Контакт“

Овај одељак пружа повратне информације и контакте координатора пројекта.

Молимо вас да посетите платформу и уживате у свим доступним ресурсима за обуку.

Материјали/ресурси/дизајни су креирани у оквиру пројекта EUROPIA:

<https://www.europiaproject.eu/>

<http://tp.europiaproject.eu/>

Конзорцијум пројекта EUROPIA не може бити одговоран за њихово коришћење од стране трећих лица.

Co-funded by
the European Union

Суфинансирано од стране Европске уније. Изражени ставови и мишљења су, међутим, искључиво ставови и мишљења аутора/аутора и не одражавају нужно ставове Европске уније или Извршне агенције за образовање и културу (EACEA). Ни Европска унија ни EACEA не могу бити одговорне за њих.

© 2022-2025. Ово дело је лиценцирано под [CC BY-NC-SA 4.0 лиценцом](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

EUROPIA

